

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури та мистецтв
Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Затверджено

На засіданні кафедри театрознавства та акторської майстерності факультету культури та мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 10 від 26 червня 2019 р.)

Завідувач кафедри проф. Козак Б.М.

Силабус з навчальної дисципліни
«Знак і символ в театрі»,
що викладається в межах ОПП (ОПН) Театрознавство
першого (бакалаврського) освітньо-наукового рівня вищої
освіти для здобувачів з спеціальності 026 Сценічне мистецтво

Львів 2019-2020 рр.

Назва курсу	Знак і символ у театрі
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво, 026 Сценічне мистецтво (Театрознавство)
Викладачі курсу	Лаврентій Роман Ярославович, старший викладач кафедри театрознавства та акторської майстерності
Контактна інформація викладачів	lawroman@yahoo.com
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка о 15.00– 16.30 год. (вул. Валова, 18, ауд. 12) Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	Сторінка навчальної програми курсу
Інформація про курс	Дисципліна “Знак і символ у театрі” є вибірковою навчальною дисципліною із циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво (Театрознавство) для освітньої програми «Театрознавство», першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається в VI семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Зміст курсу полягає у засвоєнні слухачами знань зі сфери семіології, відтак розуміння театру як складної комунікативної системи, мова якої складається із низки кодів (історично, культурно, політично, соціально, психологічно зумовлених). Надзвичайно важливо, що слухачі курсу мають можливість одразу на практиці застосувати здобуті знання, декодуючи слухові (акустичні) та зорові (оптичні) системи знаків – на прикладі обраних вистав у чинному репертуарі львівських театрів, культурних заходів. Це значно розширює інструментарій сучасного театрального критика, спонукаючи до щільного герменевтичного “читання” і драматургії, і її сценічних втілень.
Мета та цілі курсу	Мета курсу полягає у тому, щоб – паралельно з ознайомленням студентів з оновними поняттями та напрацюваннями сучасної семіології – сформуванню у слухачів навички застосування цих культурологічних інструментів у сфері театру, зокрема опанувати методологію семіотичного аналізу. Звідси випливають такі основні завдання курсу: <ul style="list-style-type: none"> - сприяти засвоєнню студентами теоретичного матеріалу з галузі семіології; - дати студентам цілісне уявлення про театр як комунікативну систему; - навчити студентів розрізняти різні типи знаків – від найпростіших до об’ємних знаків-символів; - виробити у студентів навички віднаходити у практиці сучасних театрів “знаки” та правильно декодувати їх; - дати можливість студентам, апробуючи свої спостереження, реалізувати їх у формі театрознавчої статті, підсумкового есе.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008. 2. <i>Баррі П.</i> Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. – Київ, 2008. 3. <i>Ділі Дж.</i> Основи семіотики. – Львів, 2000. 4. <i>Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013. 5. <i>Теоретическая культурология.</i> – Москва, Екатеринбург, 2005. 6. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007. 7. <i>Ubersfeld A.</i> Czytanie teatru I. – Warszawa, 2002. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. <i>Веселовська Г.</i> Проблема знаку в театральному мистецтві // Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство. – Вип. 4. – Львів, 2004. – С. 3–10. 9. <i>Веселовська Г.</i> Розбросення метафори. (До питання про інтертекстуальне дослідження вистави) // Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії. – Т. 262. – Львів, 2011. – Львів, 2004. – С. 35–49. 10. <i>Зінов'єва Т.</i> До питання про архетипні риси персонажів українського вертепу // Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство. – Вип. 3. – Львів, 2003. – С. 15–23. 11. <i>Ковзан Т.</i> Знак в театрі // <i>Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013. – С. 121–155. 12. <i>Іздрик Ю.</i> Архаїка театального міфу в позамодерному просторі // Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії. – Т. 237. – Львів, 1999. – С. 259–273. 13. <i>Липківська А.</i> Світ у дзеркалі драми. – Київ, 2007. 14. <i>Поляков М.</i> Поэтика. Семиотика. Теория драмы. – М., 2000. 15. <i>Свйонтек С.</i> Знак, текст і слухач у театрі // <i>Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013. – С. 156–163.
<p>Тривалість курсу</p>	<p>90 год.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Володіти інформацією про знаки у мові культури, їхню сутність і властивості. - Оперувати семіологічною термінологією, поняттями та категоріями, що є потрібними для розуміння та зручними для аналізу сучасного театального життя. - Співвідносити різні знакові системи у театрі, вміти декодувати їх. - Відчитувати роль реципієнта у процесі театального комунікації.
<p>Ключові слова</p>	<p>Театр як семіотична система, семіозис, моделі знака, знаки-індекси, іконічні знаки, знаки-символи, реципієнт, інтерпретант, актантна модель, театральний процес.</p>
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>
<p></p>	<p>Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем</p>
<p>Теми</p>	<p>ТЕМА 1. Театр як комунікативна система. ТЕМА 2. Структуралістські та постструктуралістські підходи до вивчення театру. ТЕМА 3. Семіотика. Семіологія. Семіогенез. ТЕМА 4. Знаки, їхня сутність і властивості. ТЕМА 5. Типи побудови знакових систем у театрі. ТЕМА 6. Слухові (акустичні) та зорові (оптичні) системи знаків. Часово-</p>

	<p>просторові параметри театрального знака. ТЕМА 7. Роль реципієнта. Імпліцитний адресат. ТЕМА 8. Процеси перекодування і багаторівневий знак.</p> <p>Детальніше у формі СХЕМИ КУРСУ</p>
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату театрознавства і семіології
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, тьюторство, студентська розробка), дискусія, метод навчальної рольової гри.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інtranет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • модулі: 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • підсумкове есе: 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають підсумкову письмову роботу (есе). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Театр як комунікативна система. 2. Структуралістські та постструктуралістські підходи. 3. Семіотика. Семіологія. Семіогенез. 4. Природні і культурні семіотики. 5. Знаки, їхня сутність і властивості. 6. Знаки-індекси. 7. Іконічні знаки. 8. Знаки-символи. 9. Типи побудови знакових систем у театрі. 10. Слово. Інтонація. 11. Міміка. Жест. Сценічний рух актора. 12. Грим. Зачіска. Костюм. Реквізит. 13. Сценографія. 14. Світло. Музика. Звукові ефекти. 15. Процеси перекодування і багаторівневий знак. 16. Роль реципієнта. 17. Імпліцитний адресат. 18. Горизонт сподівання.

	19. Актантні моделі (за Проппом, Сурійо, Греймасом, Юберсфельд). 20. Архетипи. Типологічне вивчення дійових осіб драми.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж./ дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1/ 14.02 .2020 /2год	Тема 1. Театр як комунікативна система	Лекція	1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008. 2. <i>Баррі П.</i> Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. – Київ, 2008. 3. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 4. <i>Ubersfeld A.</i> Czytanie teatru I. – Warszawa, 2002.		
2 / 21.02 .2020 2год.	Тема 1. Театр як комунікативна система	Практичне	1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008. 2. <i>Баррі П.</i> Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. – Київ, 2008. 3. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 4. <i>Ubersfeld A.</i> Czytanie teatru I. – Warszawa, 2002.		
3/ 28.02 .2020 2 год	Тема 2. Структуралістські та постструктуралістські підходи до вивчення театру	Лекція	1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008. 2. <i>Баррі П.</i> Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. – Київ, 2008. 3. Театр: історія, теорія,		

			практика. – Львів, 2013. 4. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002.		
4/ 6.03. 2020 2год.	Тема 2. Структуралістські та постструктуралістські і підходи до вивчення театру	Практичне	1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008. 2. <i>Баррі П.</i> Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. – Київ, 2008. 3. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 4. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002.		
5/ 13.03 .2020 2год.	Тема 3. Семіотика. Семіологія. Семіогенез.	Лекція	1. <i>Ділі Дж.</i> Основи семіотики. – Львів, 2000. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. Теоретическая культурологія. – Москва, Екатеринбург, 2005. 4. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.		
6/ 20.03 2020/ 2год.	Тема 3. Семіотика. Семіологія. Семіогенез.	Практичне	1. <i>Ділі Дж.</i> Основи семіотики. – Львів, 2000. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. Теоретическая культурологія. – Москва, Екатеринбург, 2005. 4. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.		
7/ 27.03 2020 2год.	Тема 4. Знаки, їхня сутність і властивості.	Лекція	1. <i>Ділі Дж.</i> Основи семіотики. – Львів, 2000. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. Теоретическая культурологія. – Москва, Екатеринбург, 2005. 4. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.		

8/ 3.04 2020 2год.	Тема 4. Знаки, їхня сутність і властивості.	Практичне	<p>1. <i>Ділі Дж.</i> Основи семіотики. – Львів, 2000.</p> <p>2. <i>Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013.</p> <p>3. <i>Теоретическая культурология.</i> – Москва, Екатеринбург, 2005.</p> <p>4. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.</p>		
9/ 10.04 2020 2год.	Тема 5. Типи побудови знакових систем у театрі.	Лекція	<p>1. <i>Бальме К.</i> Вступ до театрознавства. – Львів, 2008.</p> <p>2. <i>Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013.</p> <p>3. <i>Веселовська Г.</i> Розбросення метафори. (До питання про інтертекстуальне дослідження вистави) // Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії. – Т. 262. – Львів, 2011. – Львів, 2004. –С. 35–49.</p> <p>4. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.</p>		
10/ 17.04 2020 2год.	Тема 5. Типи побудови знакових систем у театрі.	Практичне	<p>1. <i>Зінов'єва Т.</i> До питання про архетипні риси персонажів українського вертепу // Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство. – Вип. 3. – Львів, 2003. –С. 15–23.</p> <p>2. <i>Веселовська Г.</i> Проблема знаку в театральному мистецтві // Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство. – Вип. 4. – Львів, 2004. –С. 3–10.</p> <p>3. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.</p>		

11/ 24.04 2020 2год.	Тема 6. Слухові (акустичні) та зорові (оптичні) системи знаків. Часово-просторові параметри театрального знака.	Лекція	1. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. <i>Паві П. Словник театру.</i> – Львів, 2007.		
12 / 1.05 2020 2год.	Тема 6. Слухові (акустичні) та зорові (оптичні) системи знаків. Часово-просторові параметри театрального знака.	Практичне	1. <i>Ковзан Т. Знак в театрі // Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013. – С. 121–155. 2. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002. 3. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 4. <i>Паві П. Словник театру.</i> – Львів, 2007.		
13 / 8.05 2020 2год	Тема 7. Роль реципієнта. Імпліцитний адресат.	Лекція	1. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. <i>Паві П. Словник театру.</i> – Львів, 2007.		
14 / 15.05 2020 2год.	Тема 7. Роль реципієнта. Імпліцитний адресат.	Практичне	1. <i>Свійонтек С. Знак, текст і слухач у театрі // Театр: історія, теорія, практика.</i> – Львів, 2013. – С. 156–163. 2. <i>Ubersfeld A. Czytanie teatru I.</i> – Warszawa, 2002. 3. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 4. <i>Паві П. Словник театру.</i> – Львів, 2007.		
15 / 22.05 2020 2год.	Тема 8. Процеси перекодування і багаторівневий знак	Лекція	1. <i>Ділі Дж. Основи семіотики.</i> – Львів, 2000. 2. Театр: історія, теорія, практика. – Львів, 2013. 3. <i>Липківська А. Світ у дзеркалі драми.</i> – Київ, 2007.		
16 / 29.05	Тема 8. Процеси перекодування і	Практичне	1. <i>Веселовська Г. Роззброєння метафори.</i>		

2020 2год	багаторівневий знак		(До питання про інтертекстуальне дослідження вистави) // Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії. – Т. 262. – Львів, 2011. – Львів, 2004. –С. 35–49. 2. <i>Паві П.</i> Словник театру. – Львів, 2007.		
--------------	---------------------	--	--	--	--